

BÉCSI POSTA

A BORNEMISZA PÉTER TÁRSASÁG KULTURÁLIS ÉRTEŚÍTŐJE
Új sorozat, XVIII. évfolyam, 6. (139.) szám Bécs, 2023. szeptember

Alföldi László

1988. július–1990. március: rendszerváltás Magyarországon és Romániában, 2 év konzuli és politikai eseményei a szakdiplomata szemüvegén át

1989 novemberében Rudas Ernő barátomat felkérték, hogy legyen a bukaresti nagykövetség első beosztottja. Ernő felajánlotta, hogy ha van kedvem, folytassuk együtt a közös munkát Bukarestben. Természetesen igent mondtam, és így román referensként december elején átkerültem a Területi Főosztályra. Már ottani első munkanapom is igen sűrűnek bizonyult, és ez a későbbiekben is így maradt. Bemutakoztam a másik akkori román referensnek, Faddi Jancsi volt bukaresti alkonzulnak, aki szorgalmasan írta egyik feljegyzését a Külügyben akkor még újdonságnak számító floppys számítógépen. Ezután behívott szobájába Bagi Gábor főosztályvezető, és örömmel üdvözölt, mint „tapasztalt” kollégát. Gábor kiváló diplomata, többszörös nagykövet volt, és azonnal rátért első feladatomra a politikai főosztályon: „Nos Laci, kellene egy hivatalos levelet írnod Szűrös Mátyás ideiglenes köztársasági elnök nevében Nicolae Ceausescu pártfőtitkárnak Tökés László temesvári lelkész ügyében. Erre egy órát tudnék adni... A másik feladat pedig az lenne, hogy Horn Gyula külügyminiszter exkluzív interjút ad a Le Monde számára a Kárpát-medencei magyarság autonómiatörekvéseiről és az ezzel kapcsolatos magyar álláspontról. Ez ma fél ötig kellene... A jó hír az, hogy nem kell franciául írnod, bár tudom, hogy felsőfokod van, majd mások lefordítják.”

(folytatása a 2. oldalon)

Közlemény

Tisztelt Bornemisza Péter Társaságbeli tagok!
Kedves BPT rendezvénylátogatók és Bécsi Posta olvasók!

A Covid két és fél éve alaposan megviselte tagságunk, jórészt idős törzsvendégeink-támogatóink sorát, az elszabadult infláció másfél éve pedig komoly anyagi gondok elé állították Társaságunkat, mivel megsokszorozta fenntartási költségeinket. Minden önzetlen támogatásukra szükség van ahhoz, hogy fennmaradhassunk. A Bornemisza Péter Társaság egy kultúrában bízó független egyesület! Felhívjuk a figyelmet, hogy **akik már sok éve BPT tagok és azok is szándékoznak maradni, kérjük, hogy elmaradt tagsági díjaikat fizessék be.** Tavaszi közgyűlésünk 2023-ra 30 euró tagsági díjat állapított meg. Tudjuk, hogy a pillanatnyi krízishelyzetben sokan takarékoskodni kénytelenek, mégis nagyon fontos, hogy tagságdíjuk befizetésével a BPT megmaradásához hozzájáruljanak! Támogatásukat, megértésüket köszönjük!

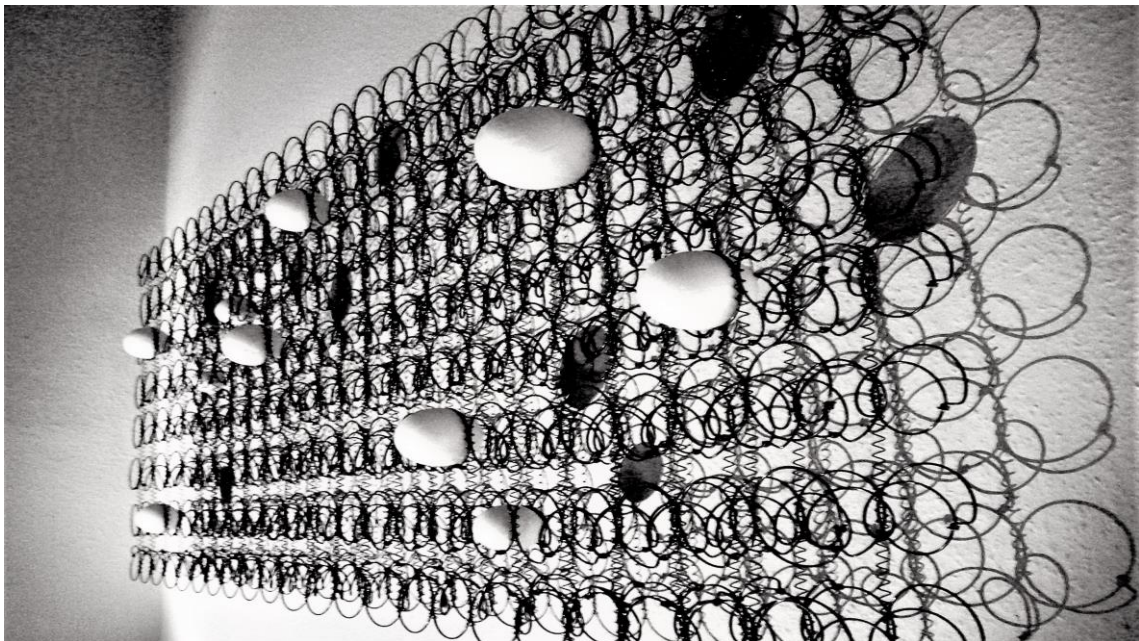
A Bécsi Posta nyomtatott formában 2023-al bezárólag megszűnik. A nyomdai és megtöbbszörözött postaköltségek miatt, elkerülhetlenné vált ez a lépés. Jó hír viszont, hogy internetes honlapunk szépen alakul, a www.bornemisza.at felkeresve lehet rendezvényeinkről értesülni. Akik megadják az email címüket, azokat természetesen BPT Hírlevélen keresztül is fogjuk tájékoztatni.

Kató Zoltán
A Bornemisza Péter Társaság elnöke

.....
(folytatás az 1. oldalról)

Mit mondjak, nem volt még internet, de a Külügy könyvtára azért működött, a két feladatot határidőre abszolváltam, ehhez a kollégák elismerően viszonyultak. Ezek voltak írói munkásságom első állomásai magyar állami vezetők nevében, akiknek köre az évek során eléggé kiszélesedett: Göncz Árpádtól Orbán Viktorig.

Hírszerzési ügyem is akadt az első hetekben a Külügyben. Magához kért Őszi István miniszterhelyettes és elmondta: tegnap Budapesten politikai menedékjogot kért egy román nemzetiségű bukaresti egyetemi tanár, aki a Ceausescu-rezsim szűkszámú belső ellenzékének volt egyik vezetője, azonban a Szeku Bukarestben már a nyomában volt, gyorsan kellett menekülnie. Az illető az akkor már évek óta Budapesten élő és a pártközpontban, de a Külügyben is tekintélynek örvendő Bodor Pál személyes jó ismerőse volt, aki jó referenciát is adott róla. A feladat az volt, hogy a professzort kísérem és szállásoljam el a Külügy Munkácsy Mihály utcai vendégházába, a Menekültügyi Hivataltól pedig utaltassak ki számára 10 ezer forintot meg egy télikabátot, mivel egy szál öltönyben kellett menekülnie. Pár nap múlva pedig hoztam össze a professzort a magyar hírszerzés illetékeseivel, mert nyilván van mondanivalója a Ceausescu-rezsim belső állapotáról. Ez 1989. december első felében történt és tudomásom szerint az első hitelt érdemlő információ volt arról, hogy a diktatúra utolsó napjaihoz közeledik Romániában. A professzor egyébként a romániai „forradalom” kitörése után hónapokig a nyugat-európai országokban tartott előadásokat, és az új demokratikus, Iliescuékkel szemben álló politikai ellenzék egyik szellemi vezetőjévé vált. Tragédia, hogy 1992 szeptemberében, az első demokratikus romániai parlamenti választások előtt egy héttel „kizuhant” 9. emeleti bukaresti lakása balkonjáról és életét vesztette...

M E G H Í V Ó**A Bornemisza Péter Társaság októberi rendezvényére****Meghívottunk:****Alföldi László****Kolozsvártól Bukarestig – Egy magyar diplomata visszaemlékezései****Könyvbemutató****2023. október 1.-én, vasárnap, d.u. 17:30 órakor.
A rendezvény helyszíne: Bécs 6. Capistrangasse 2/15****Alföldi László**

1953-ban születtem Budapesten, és 1983-ban kerültem a Külügyminisztérium Konzuli Főosztályára, majd egy éves felkészülést követően, 1984-88 között a kolozsvári főkonzulátuson teljesítettem külszolgálatot ügyfélfogadó konzulként a hivatal Ceausescu általi megszüntetéséig.

1988-1990 között a Konzuli Főosztályon, majd a román területtel foglalkozó Politikai Főosztályon voltam szakreferens,

1990-1996 között a bukaresti nagykövetségen dolgoztam kisebbségpolitikai ügyekkel foglalkozó diplomataként, majd első beosztottként.

1996-1999 között a Területi Főosztályon újra a román ügyekkel foglalkozó szakreferens,

1999-2003 között az újra megnyíló kolozsvári főkonzulátuson főkonzul,

2003-2006 között újra szakreferens a politikai főosztályon, 2006-2011 között pedig a bukaresti nagykövetség nagykövet-helyetteseként dolgoztam. Összefoglalva: 28 éven keresztül megszakítás nélkül a külügyminisztérium román ügyekkel foglalkozó diplomatája voltam 2011-es nyugdíjba vonulásomig.

(folytatás a 2. oldalról)

A Külügyminisztériumban akkoriban sűrűn fogadott vendégnek számított a budapesti román nagykövet, Traian Pop, aki Ceausescu híve és vadásztársa volt. Ilyenkor a diplomáciai szokásoknak megfelelően a román referensnek kellett őt várnia a Külügy bejáratánál és felkísérni az őt fogadó külügyi vezetőhöz. 1989. december 21-én fél órával a román nagykövet érkezése előtt a Területi Főosztály melletti külügyi videostúdió munkatársai felhangosították a televízióadást és kisebb fajta villámcsődület keletkezett. Együtt néztük, hogy Nicolae Ceausescut és feleségét Bukarestben a dühös tömeg elől, a Központi Bizottság Székházának teraszáról helikopteren menekíti a Securitate. Erről viszont Traian Pop nagykövet semmit sem tudhatott, mert éppen úton volt a Tököly úti román nagykövetségről a Bem rakpart felé, és mobil telefon még nem létezett akkoriban. Én viszont örömmel újságoltam el neki a legfrissebb bukaresti fejleményeket miközben a folyosón haladtunk a főosztályvezető irodája felé. A nagykövet a hírré kissé megroggyant, de gyorsan visszanyerte lélekjelenlétét, és Bagi Gábor irodájában már újabb tiltakozó jegyzéket adott át amiatt, hogy „nagykövetségüket azokban a napokban romlott halakkal dobálták meg ismeretlen személyek”.

Ma már abszurdnak tűnik, de tény, hogy az 1980-as évek második felében a román nagykövetség a Csárdáskirálynő csaknem minden budapesti előadása után tiltakozó jegyzéket intézett a Külügyminisztériumhoz, mert a „Szép város Kolozsvárt” nem „Szép város Cluj-Napocaként” énekelték! 1989. december 29-én Horn Gyula külügyminiszter bukaresti villámlátogatásán első külföldi államférfiként tárgyalt az új román vezetőkkel: Ion Iliescuval, a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának elnökével és Petre Roman miniszterelnökkel. A megbeszéléseken megállapodtak abban, hogy főkonzulátusokat nyitnak

.....
Debrecenben és Kolozsváron, a két fővárosban kulturális intézetet létesítenek, Romániában biztosítják a magyar oktatási hálózat kiépítését, a magyar sajtótermékek árusítását, a Magyar Televízió adásának vételét, és garantálják, hogy a Magyarországra menekült román állampolgárok hazatérve teljes jogvédelmet kapnak.

A fentiek fényében nagy reményekkel vártuk Budapesten a Ion Iliescu és Petre Roman által vezetett Nemzeti Megmentési Front első intézkedéseit és az új román nagykövet Budapestre érkezését, amelyre 1990 februárjában került sor. Simon Pop személyében egy magyar könyveket románra fordító íróember, igazi temesvári értelmiségi került a nagyköveti posztra. Őt is én vártam a Külügy bejáratánál és Bagi Gáborhoz kísértem. A referens ilyen alkalmakkor részt vesz a beszélgetésen, és természetesen megírja a látogatásról szóló feljegyzést. Bagi bevezetőben örömét fejezte ki, hogy a nagykövet személyében új, nyitott gondolkodású, a két ország kapcsolatának fejlesztése és megújítása iránt elkötelezett diplomatát köszönhet Budapesten. Az udvariassági körök után Bagi a lényegre tért: „Az új nagykövet – mint maga is – író, bizonyára segíthet abban az éppen ma felmerült probléma megoldásában, hogy a román határról a román vámosok visszafordítják a magyar tannyelvű oktatási könyvekből álló segélyszállítmányt.” A nagykövet elkomorult és így reagált: természetesen minden tőle telhetőt megtesz az ügy gyors megoldása érdekében, azonban jó lenne tudni, hogy konkrétan mi is áll azokban a történelmi tankönyvekben? Gáborral összenéztünk és magunkban megállapítottuk, hogy a román külügy hivatalos álláspontja nem sokat változott a „forradalom” óta. Szegény Simon Pop különben csak 2 évig bírta hálátlan budapesti munkáját, a román külügy „egészségi okokra” hivatkozva lemondatta, vélhetően „túlzott magyarbarátságáért” kellett idő előtt távoznia.

1990 februárjában Szokai Imre hívatott magához Dékány András korábban Bukarestben szolgált kulturális attaséval és Ludányi-Horváth Attila akkori külügyes gazdasági referenssel hármasban. Elmondta, hogy kedvező híreket kapott bukaresti nagykövetségünkről. A román fél állítólag – egyelőre szakértői szinten – hajlandó tárgyalni a főkonzulátus újrainításáról. Így 3 fős delegációnk néhány napra Kolozsvárra utazhat, hogy a tárgyalásokat lefolytassa a román külügy és a helyi hatóságok képviselőivel. Dékány Andris tapasztalt, igen felkészült diplomata volt, aki jól ismerte a román politikai gondolkodásmódot magyar ügyekben. Érzékeltette, hogy nem szívesen utazna Romániába, de ez az ügy megér egy kísérletet.

Ezek után került sor kolozsvári tárgyalásainkra, ahol az RMDSZ részéről Buchwald Péter kolozsvári elnök próbálta segíteni a cél elérését, de hamar nyilvánvalóvá vált, hogy a román külügyeseknek csak időhúzásra van mandátumuk, eszük ágában sincs hozzájárulni a főkonzulátus megnyitásához. Késő este, Belvedere szállodai szobám ajtaján halk kopogást hallottam. Régi kedves ismerősöm, Mihály Andor kolozsvári ügyvéd hívott ki a folyósóra és suttogva figyelmeztetett: „Ugye tudod, hogy itt semmi sem változott, szobáitokban bent van a Philips.” Megköszöntem figyelemfelhívását és tudattam vele, hogy ebben biztos voltam.

1990. március 16-17-én a két Külügyminisztérium a müncheni Ferenczy-sajtóügynökség segítségével kétnapos magyar–román értelmiségi találkozót szervezett Budapesten a történelmi megbékélés, a kapcsolatok új alapokra helyezése reményében. Román referensként Jolsvai Sándor főosztályvezetővel együtt én vártam a Nyugati pályaudvaron a Romániából érkező vendégeket, akik mindegyikét már személyesen ismertem. Köztük volt Gabriel Liceanu, filozófus; Mircea Dinescu, a román írószövetség elnöke; Smaranda Enache, Marius Tabacu, valamint Domokos Géza, az RMDSZ első elnöke; Markó Béla, Gálfalvi Zsolt, Demény Lajos, Kányádi Sándor, Cs. Gyimesi Éva, Kántor Lajos, Sylvester Lajos és Lányi Szabolcs is. Erre az alkalomra a Külügy külön buszt bérelt sofőrrel együtt, hogy a pályaudvarról a szálláshelyül szolgáló Duna Intercontinental Szállóba vigye a vendégeket (a számlát Joseph von Ferenczy fizette).

.....

Óvatosságból és a szervezés terén is gazdag külügyi tapasztalataim miatt már fél órával a vonat érkezése előtt a Nyugatinál voltam, a különbusz azonban sehol sem volt – mint később kiderült a sofőr egyszerűen elaludt. Szerencsére éppen akkor érkezett egy másik különbusz, amely síkirándulásból hozott vissza középiskolásokat a Nyugati parkolójába. Hirtelenjében néhány ezer forintos borraavaló árán, amelyet saját zsebből fizettem, sikerült megállapodni a sofőrrel és kisöpörni a havat az utastérből. Mire vendégeink megérkeztek, már minden rendben volt, mehettünk a szállodába. Nem felejttem el, hogy a buszból a Duna-parti szálló parkolójába kiszálló Lányi Szabolcs zokogásban tört ki, mert útlevel letiltása miatt életében először láthatta élőben Budapest panorámáját.

A találkozónak a XII. kerületi, Béla király úti kormányvendégház adott otthont. A tanácskozás 1990. március 16-án jó hangulatban kezdődött, de a történelem újra közbeszólt: aznap kezdődött el Marosvásárhely fekete márciusa, a magyarellenes pogrom, amikor a román politika és a Securitate által felbérelt és leitatott falusiakat előretolva belekötöttek a város főterén békés felvonulást tartó magyar tömegbe, és az eseményeknek 5 halálos áldozata és sok sérültje volt. Én azonban nem várhattam tovább az értelmiségi találkozó szövegező bizottságának kényszeredett közös dokumentumára, amelyet Pomogáts Béla és Konrád György, valamint Marius Tabacu és Domokos Géza fogalmaztak. Másnap már meg kellett kezdenem bukaresti külszolgálatomat, amely bár nem úgy indult, végül mégis 6 és fél évig tartott híres, nem publikus kémügyem dacára, amelynek során újra a kiutasítás szélére sodródtam – de erről majd a következő fejezetben lesz szó. (Szemelvény a szerző *Kolozsvártól Bukarestig* című könyvéből)

Figyelő Figyelő Figyelő

Jelen számunkat Másréti Kató Zoltán fényképeivel illusztráltuk.

Előzetes – BornemiszaEXTRA: Az ember jó és rossz között

2023. október 18-án, szerdán, 18 órától a Capistrangasseban

Gheorghe George bécsi festőművész olajba festett homunculusai, emberkéi – mi vagyunk. Egyformák és mégsem. Kevés színű, szinte monokróm, egysíkú térben zajlik az örök emberi dráma: a jó vagy a rossz oldalára billen végül az egyensúly? Szeretettel várjuk az érdeklődőket! mkz

Támogatásokat, adományokat szívesen fogadunk!

Kérjük, segítsék a BPT működését! Hozzájárulását köszönjük!

EmpfängerIn: Peter Bornemisza Gesellschaft

Bankverbindung: Unicredit-Bank Austria, 1020 Wien, Rothschildplatz 1.

BLZ: 11000 Konto Nr. 00207578600

IBAN: AT58 1100 0002 0757 8600

SWIFT (BIC): BKAUATWW

Verwendungszweck: Az Ön neve + "Spende"

Tisztelettel: a BPT elnöksége

KIÁLLÍTÁS

Budapesten, a Vasarely Múzeumban (Szentlélek tér 6.) szeptember 15.-én nyílt meg a Nemzetközi Kepes Társaság LUMINOTÉKA című fényművészeti kiállítása. A társaság tagjai között számos, a fényvel, mint autonóm médiummal kísérletező művészt találunk. Az ő munkáikból láthatunk egy reprezentatív válogatást ezen a tárlaton. A kiállítás október 29.-én zár.

Lapunk letölthető a BPT honlapjáról: www.bornemisza.at/

Absender: P.b.b Péter Bornemisza Gesellschaft
A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15.

www.bornemisza.at

“Wiener Post“
Gefördert aus Mitteln der
Volksgruppenförderung.
Erscheinungsort: Wien
Verlagspostamt: A-1060 Wien

Medieninhaber und Herausgeber: Péter Bornemisza Gesellschaft, A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15. Redaktion: Mag. Zoltán Kató
E-Mail: bornemiszapetertarsasag@gmail.com Bankverbindung der Gesellschaft: Unicredit-Bank Austria, 1020 Wien, Rothschildplatz 1
BLZ: 11000. Konto Nr. 00207578600, IBAN: AT58110000207578600; SWIFT (BIC): BKAUATWW